

Sygn. akt III AUa 1018/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 maja 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: SSA Iwona Szybka

Sędziowie: SSA Mirosław Godlewski (spr.)

SSA Beata Michalska

Protokolant: st. sekr. sąd. Joanna Sztuka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 6 maja 2015 r. w Ł.

sprawy **E. R. (1)**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałowi w Ł.**

o emeryturę

na skutek apelacji E. R. (1)

od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi

z dnia 14 kwietnia 2014 r. sygn. akt VIII U 6772/13

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 1018/14

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z 14 kwietnia 2014 roku Sąd Okręgowy w Łodzi oddalił odwołanie E. R. (2) od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. z dnia 16 października 2013 roku, którą to decyzją organ rentowy odmówił wnioskodawczyni prawa do wypłaty emerytury za okres od dnia 1 marca 2012 roku do dnia 31 lipca 2013 roku, wskazując, że jej zawieszenie nastąpiło na wniosek ubezpieczonej.

Wydając zaskarżony wyrok sąd pierwszej instancji przyjął za podstawę rozstrzygnięcia, następujące ustalenia faktyczne.

E. R. (1) urodzona (...) ma ustalone prawo do emerytury od 1 sierpnia 2008 roku. W dacie uzyskania uprawnień emerytalnych ubezpieczona kontynuowała zatrudnienie, a organ rentowy zawiesił wypłatę świadczenia z powodu osiągnięcia przychodu w kwocie przekraczającej 130% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia.

Decyzją z 24 października 2011 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. wznowił wypłatę świadczenia emerytalnego wnioskodawczyni od dnia 1 października 2011 roku.

W dniu 2 marca 2012 roku E. R. (1) złożyła wniosek o zawieszenie wypłaty świadczenia emerytalnego od 1 marca 2012 roku. We wniosku wskazała, iż w miesiącu marcu kończy 60 lat i mimo to wnosi, o nie wypłacanie należnej

emerytury. Zobowiązała się jednocześnie do niezwłocznego poinformowania Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o zamiarze podjęcia wypłaty zawieszzonego świadczenia.

Decyzją z dnia 7 marca 2013 roku organ rentowy wstrzymał od dnia 1 marca 2013 roku wypłatę emerytury wnioskodawczyni na prośbę zainteresowanej.

W dniu 19 sierpnia 2013 roku wnioskodawczyni złożyła do organu rentowego wniosek o wznowienie wypłaty należnego świadczenia emerytalnego oraz jego przeliczenie w związku z ukończeniem w dniu 27 marca 2012 roku 60 roku życia.

Wobec powyższego decyzją z dnia 4 września 2013 roku, organ po rozpatrzeniu wniosku, przyznał E. R. (1) i podjął wypłatę emerytury od dnia 1 sierpnia 2013 roku, tj. od miesiąca, w którym został złożony wniosek.

Wnioskodawczyni w dniu 23 września 2013 roku złożyła podanie o wypłatę emerytury za okres od dnia 1 stycznia 2012 roku do dnia 31 lipca 2013 roku z uwagi na brak przychodu z tytułu zatrudnienia.

W tak ustalonym stanie faktycznym sprawy, Sąd Okręgowy powołując się na zasady zawieszania prawa do emerytury określone w art. 103 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, akcentując treść ust. 3, który przewiduje zawieszenie tego prawa również na wniosek emeryta oraz z art. 135, przy uwzględnieniu treści przepisów regulujących zasady wypłaty wstrzymanych świadczeń określone w art. 135 ust. 1-3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych uznał odwołanie za nieuzasadnione.

W ocenie Sądu zgłoszony przez odwołującą zarzut, naruszenia przepisu art. 103 ust. 2 ustawy o rentach i emeryturach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych jest niezasadny.

Sąd podniósł, że ustawodawca oprócz unormowania sytuacji, w których zawieszenie emerytury następuje z mocy prawa na zasadach określonych w art. 103a-106 przywołanej ustawy, przewidział możliwość zawieszenia świadczenia na wniosek osoby uprawnionej, na mocy ust. 3 analizowanego przepisu. Wnioskodawczyni składając w dniu 2 marca 2012 roku wniosek o zawieszenie emerytury, skorzystała z prawa ustanowionego w art. 103 ust 3 w/w ustawy i wyraziła wolę zawieszenia wypłaty świadczenia emerytalnego.

W związku z powyższym, w ocenie Sądu Okręgowego organ rentowy decyzją z dnia 4 września 2013 roku w sposób prawidłowy podjął wypłatę emerytury wnioskodawczyni od dnia 1 sierpnia 2013 roku, a zatem od miesiąca w którym złożono wniosek o wypłatę zawieszzonego uprzednio świadczenia..

Dodatkowo Sąd Okręgowy wskazał, że przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie przewidują wypłaty świadczenia poczynając od miesiąca, w którym nastąpiło wstrzymanie jego wypłaty z wyłączeniem sytuacji kiedy wstrzymanie wypłaty świadczeń nastąpiło na skutek błędu organu rentowego, zgodnie z treścią zacytowanego wcześniej art. 135 ust 3 analizowanej ustawy.

Wyrok Sądu Okręgowego zaskarżyła w całości apelacją, ubezpieczona, zarzucając :

- naruszenie przepisów prawa materialnego,:

-art. 103 ust. 3 ustawy z dnia 17 grudnia (...). o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez błędną interpretację w/w przepisu i przyjęcie, że istnieje możliwość zawieszenia prawa do świadczeń z ustawy emerytalnej kobiety, która ukończyła 60 lat;

- art.135 ust. 1 powyżej wskazanej ustawy poprzez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że wypłata zawieszony emerytury w każdym przypadku następuje dopiero od chwili złożenia wniosku o podjęcie wypłaty świadczenia, co w konsekwencji powoduje „przepadek” nabytego świadczenia za okres od złożenia wniosku o zawieszenie wypłaty do dnia złożenia wniosku o jej podjęcie.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającej go decyzji organu rentowego i wypłatę emerytury za okres od dnia 1 marca 2012 roku do 31 lipca 2013 roku, ewentualnie o przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest bezzasadna i jako taka podlega oddaleniu, albowiem w niespornym stanie faktycznym sprawy Sąd Okręgowy wydał prawidłowe rozstrzygnięcie oparte na właściwie zastosowanych przepisach prawa materialnego.

W niniejszej sprawie wnioskodawczyni domaga się wypłaty zawieszanej na jej wniosek emerytury, wskazując, że zasadę zawieszania emerytury określonej w art. 103 ust 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (Dz.U.2013.1440 j.t.). nie stosuje się do emerytów którzy ukończyli 60/65 lat

Zgodnie z art. 103 ust. 2 w/w ustawy – zawieszenie prawa do emerytury lub renty lub zmniejszenie tych świadczeń nie dotyczy emerytów, którzy osiągnęli wiek emerytalny, o którym mowa w art. 24 ust. 1a i 1b oraz w art. 27 ust. 2 i 3 z wyłączeniem sytuacji z art. 103 a ustawy (co do wykładni art.103 a ustawy w aspekcie świadczeń nabytych przed 8 stycznia 2009 roku, patrz także - SN uchwała z 7 maja 2015 r III UZP 3/15; dotychczas niepublikowane).

Regulacja art. 103 ust. 2 nie dotyczy to przypadku wnioskodawczyni, bowiem w ust 3 art. 103 nie objętym – jak mylnie wywodzi ubezpieczona - treścią ust. 2 ustawodawca zezwolił także na dobrowolne zawieszenia prawa do emerytury – zawieszenie w takim wypadku odbywa się na wniosek emeryta i może nastąpić w każdym czasie. Za takim rozumieniem wskazanego przepisu przemawia już chociażby systematyka ustawy. W praktyce przedmiotowa regulacja mogła mieć znaczenie w kontekście sytuacji faktycznych, w których zawieszenie prawa do emerytury, mogło się okazać dla zainteresowanego bardziej korzystne aniżeli dalsze pobieranie świadczenia. Nie prowadząc w tym zakresie szczegółowego wywodu, w kontekście przedmiotowej sprawy, zwrócić jedynie należy uwagę na treść k. 142 i 144 akt emerytalnych i znajdującego się tam zajęcia komorniczego poprzedzającego wniosek o zawieszenie wypłaty świadczenia (k. 148).

W okolicznościach faktycznych niniejszej sprawy, nie ulega wątpliwości, że świadczenie emerytalne wnioskodawczyni zostało zawieszone przez organ rentowy w wyniku realizacji przez ubezpieczoną uprawnień wynikającego z ust. 3 art. 103 ustawy. Przy czym, zawieszenie na wskazanej podstawie wypłaty, nie było błędem organu. Bezspornie ubezpieczona złożyła wniosek o zawieszenie wypłaty przysługującej jej emerytury pomimo uzyskania 60 lat. W związku z tym organ rentowy prawidłowo zawiesił wypłatę świadczenia wnioskodawczyni od 1 marca 2012 roku. Jednocześnie zauważenia wymaga, że zawieszenie wypłaty emerytury nie pozbawiło wnioskodawczyni uprawnień emerytalnych. Skutkiem zawieszenia było jedynie, pozbawienie prawa do wypłaty należnego świadczenia, na skutek spełnienia się przesłanki powodującej ustanie prawa do wypłaty.

Generalną zasadą prawa ubezpieczeń społecznych w zakresie, w jakim reguluje ono uprawnienia do świadczeń emerytalno-rentowych jest to, że owe świadczenia wypłaca się na wniosek zainteresowanego, poczynając od dnia powstania prawa do emerytury lub renty, to jest od dnia spełnienia ustawowych warunków, zgodnie z art. 100 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach. Chodzi tu o przesłanki, które musi spełnić osoba uprawniona do świadczenia, nie zaś o samo ziszczenie się ryzyka socjalnego. Należy jednak podkreślić odrębność nabycia prawa do świadczenia od prawa do jego wypłaty i stwierdzić, że są to instytucje regulowane odrębnymi przepisami, mające różne znaczenie w obrocie prawnym. O nabyciu prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego stanowi art. 100 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (z zastrzeżeniem ust. 2), przewidujący powstanie prawa do świadczeń z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa, natomiast o wypłacie - art. 129 ust. 1 powołanej ustawy, nakazujący wypłacanie świadczenia od dnia powstania prawa, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu. Z powyższej regulacji wynika, że istnienia prawa do świadczeń, związanego ze spełnieniem ustawowych warunków nabycia tego prawa nie można utożsamiać z przyznaniem (i wypłatą) świadczenia. Potwierdza to zresztą praktyka, gdyż prawo do świadczenia rzadko pokrywa

się z jego wypłatą. Spełnienie warunków do świadczenia nie może nastąpić, jeśli nie zostanie złożony przez osobę zainteresowaną stosowny wniosek.

W niniejszym przypadku wnioskodawczynie wnioskowała o niewypłacalnię emerytury. Z powyższych rozważań wynika także, że wypłata emerytury nie jest obowiązkowa i może zostać uzależniona od wyrażonej woli samego uprawnionego. Jeżeli wnioskodawczynie skorzystała z uprawnienia wynikającego z ust. 3 art. 103 cyt. ustawy to nie było żadnych przeszkód, aby organ rentowy, zgodnie z wolą świadczeniobiorcy wypłatę przedmiotowego świadczenia zawiesił. Dopiero w dniu 19 sierpnia wnioskodawczynie złożyła wniosek i wypłatę należnego świadczenia emerytalnego, skutkującym decyzją organu rentowego z dnia 4 września o podjęciu wypłaty emerytury od dnia 1 sierpnia 2013 roku. Prawdopodobnie tej decyzji w aspekcie przepisu art. 103 a ustawy musi pozostać poza zainteresowaniem sądu w niniejszej sprawie, co pozwala pozostawiać także poza zainteresowaniem to, czy doszło do rozwiązania stosunku pracy w jakim ubezpieczona pozostawała przed nabyciem prawa do emerytury.

Dodatkowo podkreślenia wymaga, iż zasada wnioskowości (fakultatywności) świadczeń emerytalnych wynika także z art. 116 ust. 1 w/w ustawy. Działanie z urzędu w sprawach świadczeń określonych w art. 3, tj. m.in emerytury ma charakter wyjątkowy i musi wynikać wprost z ustawy. Przykładowe sytuacje obligatoryjnego działania organów rentowych to: przyznanie emerytury zamiast renty z tytułu niezdolności do pracy (art. 24a, art. 27a), podział renty rodzinnej w razie ujawnienia okoliczności powodujących konieczność dokonania podziału po raz pierwszy lub zmiany warunków dotychczasowego podziału ze względu na zmianę liczby osób uprawnionych (art. 74 ust. 3), zmiana wysokości emerytur i rent w ramach waloryzacji (art. 93).

Nie jest natomiast możliwe, przyznanie wnioskodawczynie świadczenia za okres wsteczny, mimo że w okresie tym nie osiągała przychodu skutkującego zawieszeniem wypłaty emerytury. Taką możliwość, jak słusznie podniósł Sąd Okręgowy przewiduje art. 133 ust. 1 ustawy z 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w sytuacji, w której organ rentowy popełnił błąd w rozumieniu powyższego przepisu.

Jednakże w niniejszej sprawie nie można organowi rentowemu przypisać błędu, skoro zawieszenie wypłaty świadczenia nastąpiło w uwzględnieniu wyrażonej woli ubezpieczonej w złożonym do organu rentowego wniosku, a jej wznowienie nastąpiło w terminie wskazanym w treści art. 135 ustawy.

Kierując się wskazaną argumentacją, Sąd Apelacyjny nie podzielając zasadności zarzutów apelacji i nie znajdując podstaw, które należałoby brać pod rozwagę z urzędu na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.